

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Коптельцева Л.В., к.е.н., доцент
Ушкова А.Ю., магістр

Одеський національний політехнічний університет

В розвинутих країнах страхування є стратегічним сектором розвитку економіки, оскільки знімає навантаження з видаткової частини бюджету по відшкодуванню збитків, залученню інвестицій в економіку, вирішенню соціальних проблем суспільства. До того ж до основних факторів соціально-економічного розвитку будь-якої країни відноситься критерій рівня безпеки життя та виробництва, тобто страховий захист.

Діяльність страхових компаній (СК) тісно пов'язана із станом української економіки, добробутом населення, світовими тенденціями. Український страховий ринок в умовах різкого падіння споживчого попиту у 2014-2015 рр. переживав період падіння та стагнації. За останні два роки кількість страхових компаній поступово зменшується. На кінець 2014 року на національному ринку страхування діяло 382 страхові компанії, а на кінець 2016 р. 310 СК. Конкуренція на страховому ринку загострюється. Але, починаючи з 2016 р. на страховому ринку України спостерігається збільшення збору страхових платежів приблизно на 20 %. Статистичні дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції [1, 2].

Метою дослідження є узагальнення проблем розвитку страхових компаній як в Україні, так і в світі.

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить про те, що страховий ринок України перебуває на етапі поступового інтегрування у світовий, що страховому ринку властиві могутні стимули саморозвитку: ініціатива і підприємництво, новаторство, гнучкість, активність [3].

Частка іноземних компаній у загальній кількості страховиків сягає приблизно 16%. У середньому в загальній структурі статутного фонду страховиків України на іноземний капітал припадає 13%, а на вітчизняний капітал – 87 % [2].

Рівень страхового покриття в Україні залишається низьким (він складає лише 30-35%, тоді як у країнах Західної Європи – понад 95%). Це, в першу чергу, пов'язано з рівнем доходів населення – розвиток страхування в країнах Східної Європи показує, що рівень розвиненості страхового ринку має пряму залежність від рівня доходів населення [2].

Аналіз літературних джерел стосовно розвитку страхового ринку України дозволяє сформулювати низку проблем, головними серед яких є:

1. Критично низький ступінь захищеності за основними ризиками – як в економіці, так і в соціальній сфері. Незахищеність за основними групами ризиків спричиняє за собою значні бюджетні витрати з ліквідації наслідків стихійних лих, катастроф, подання соціальної підтримки громадянам, погіршує інвестиційний клімат і загальні умови економічної діяльності [1, 6].

2. Капіталізація українського страхового ринку (обсяг власних засобів у страхових компаній) знаходиться низькому рівні. Це заважає страховикам приймати на себе великі ризики, в наслідок чого, виникає необхідність виходу на іноземні ринки перестраховання.

3. Недовіра до страхових компаній з боку потенційних страхувальників. Недосконалість захисту прав споживачів страхових послуг, відсутність механізмів гарантування вкладів у випадку банкрутства страхових компаній, знецінення заощаджень громадян за договорами довгострокового страхування життя [1, 2].

4. Невисока якість послуг та обслуговування в страхових компаніях. Отже, як власники полісів, так і потенційні страхувальники часто залишаються незахищеними від сумнівної поради та угоди [1, 4].

5. Відсутність системної маркетингової політики, чіткої сегментації ринку, орієнтації на клієнта, оперативного створення нових продуктів. Страхові компанії недостатньо активно опрацьовують можливості додаткової взаємовигідної співпраці із страхувальниками (наприклад, бесіди на підприємствах, рекламні презентації у багатолюдних місцях, таких як торгівельні центри, аеровокзали та ін.). Не достатньо розвинена практика підтримки зв'язку з постійними клієнтами, система заохочень клієнтів [3, 7].

Страховим компаніям необхідно для конкурентоспроможності на ринку страхових послуг докласти всі зусилля для вирішення цих проблем, стати більш варіативним, здатним швидше реагувати на реалії дійсності, точно балансувати у витратах і доходах, швидше аналізувати поточну ситуацію.

Основною спрямованістю діяльності страхових компаній є доведення страхової послуги клієнтові до європейських стандартів, тобто продавати не одиничний продукт, а комплексну програму страхування з урахуванням потреб конкретного клієнта. Таким чином, як свідчать останні особливості попиту на ринку, страховик повинен підбирати індивідуально для кожного клієнта такий набір видів страхування, який максимально захистить його матеріальне становище від усіляких несподіваних неприємностей. Виходячи з цієї ідеології розроблені комплексні програми в області автотранспортного страхування, морського страхування, страхування вантажів, сільськогосподарського страхування, страхування екологічних ризиків, страхування банківських ризиків, медичного страхування, програми для різних галузей промисловості.

Таким чином, для ефективного розвитку страхових компаній необхідне системне поєднання таких етапів [3, 5], [8]:

– формування оптимального страхового портфелю послуг виходячи із рівня сформованих страхових резервів, структури власного капіталу;

– проведення надійної інвестиційної політики для довгострокового розміщення страхових резервів;

– розробка ефективних фінансово-економічних та інформаційно-аналітичних механізмів управління, які можуть забезпечити в реальному вимірі часу надійність виконання стратегічного плану та його коригування у процесі управління діяльністю страхової компанії.

Страховики повинні більш активно працювати на пошуками клієнтів різного достатку у різних сферах економіки. Страхові послуги повинні стати доступними, привабливими і гнучкими за видами та умовами. Страховикам потрібно активізуватися на фондовому та іпотечному ринках. Це дозволить знайти свою нішу у складному конкурентному середовищі.

До внутрішніх проблем страхового ринку можна віднести: велику кількість страхових компаній з нестачею професійного персоналу, низьку якість страхових послуг, недостатня капіталізація страхових компаній і низька якість активів. Окремі види обов'язкового страхування чітко не визначені в законодавстві і, як результат, заключною проблемою є порушення термінів виплат страхового відшкодування.

Всі ці внутрішні проблеми призводять до недовіри населення до вітчизняних страхових компаній. Як результат, існуюча недовіра спричиняє головну причину не бажання фізичних і юридичних осіб страхуватися, особливо в довгостроковому періоді.

Подальшого вдосконалення потребує і нормативно-правова база. Низький рівень нагляду держави характеризується не завжди реальним відображенням фінансового стану страхової компанії. В такому випадку потрібно здійснити комплекс організаційних заходів, вдосконалити вітчизняне законодавство, які забезпечать розвиток страхового ринку.

До зовнішніх проблем страхового ринку можна віднести [4, 6]:

– високий ступінь залежності економіки України від макроекономічної кон'юнктури знижує попит на довгострокові накопичувальні програми, що змушує страхові компанії активізувати продажі коротких ризикових договорів;

– проблема надійного і гарантованого вкладення грошей;

– ситуація в банківському секторі, скорочення обсягів кредитування, високі ставки в тому числі по іпотечними та автомобільними кредитами.

Заключною проблемою все ще залишається підвищення рівня платоспроможності, попиту та страхової культури юридичних осіб на страхові послуги, на що впливають інвестиційний голод підприємств, недостатній обсяг обігових коштів та ін.

Висновки даного дослідження й перспективи подальшого розвитку в даному напрямку Досліджуючи ринок страхових послуг можна дійти висновку, що його не можна назвати таким що розвивається високими темпами. Тільки протягом останнього часу цій сфері приділяється належна увага. Підвищення рівня розвитку страхового ринку має забезпечити зростання суспільної довіри до самого механізму страхування. Для цього потрібно розробити стратегію

розвитку страхового ринку включаючи такі питання [5]: створення ефективного механізму нагляду та контролю за ринком; вдосконалення нормативно-правової бази; забезпечення розвитку довгострокового страхування життя, яке дає змогу перетворювати заощадження клієнтів в довгострокові інвестиції; підняття рівня довіри фізичних та юридичних осіб до страхових компаній; забезпечення інтегрування страхового ринку України до світового фінансового простору.

Література:

1. Інтернет-журнал про страхування «Фориншурер» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com>.
2. Обзор страхового рынка за 9 месяцев 2016 года // Журнал «Insurance Top», 2016. – №4(56). – С. 14-58. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00585.pdf>.
3. Клепікова О.А. Дослідження динаміки розвитку страхового ринку України як складової світового ринку страхових послуг / О.А. Клепікова // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – Одеса: Астропринт, 2010. – Т. 15. – Вип. 20. – С. 101-111.
4. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2012-2021 роки [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257.
5. Оцінювання фінансово-економічної діяльності страхових компаній: адаптивність зарубіжного та вітчизняного досвіду [монографія] / Гончаренко О.М., Ненно І. М., Світлична О.С. [та ін.]; за ред. І.М. Ненно. – Одеса: Астропринт, 2015. – 208 с.
6. Клепікова О.А. Моделювання маркетингової стратегії страхової компанії / О.А. Клепікова // Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка. Економіка. – 2013. – № 6(147). – с. 55-60.
7. Балан А.С. Инвестиционный анализ в процессе стратегического планирования / Л.О. Волощук, О.С. Балан, С.В. Филиппова // Труды Одесского политехнического университета: Зб. научн. пр. – Одесса, 2004. – Вып. №2, (22). – С. 303-306.
8. Лінгур Л. М. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА //Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми забезпечення економічного розвитку промислових підприємств» (Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, 28-29 вересня 2015). Том 1. – Одеса, ОНПУ, 2015-236с. – 2015. – С. 51-52.